

Miorița. Balade populare

Prefață și referințe critice
de Lucian Pricop

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Miorița și alte balade populare / pref. și referințe critice de
 Lucian Pricop – București : Cartex 2000, 2018

ISBN 978-973-104-782-9

I. Pricop, Lucian (ed. șt.)

821.135.1

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Literatura necontaminată</i> (Prefață de Lucian Pricop)	7
<i>Referințe critice</i>	12
Miorița	25
Oaia năzdrăvană	29
Ciobănașul	36
Soarele și luna	37
Iovan Iorgovan	52
Cântecul lui Iorgovan	63
Monastirea Argeșului	65
Meșterul Manole	76
Constantin Brâncoveanu	103
Arcoș-pașa și gerul	112
Chiva	118
Ilincuța Șandrului	122
Kira	127
Ana Ardeleana	140
Rada	142
Gruia a lui Novac	145
Șerb-Sărac	150
Corbea	156
Toma Alimoș	184
Cântecul Jianului	193
Gheorghelaș	199
Ion ăl Mare	216
Mizil Crai	226
Stoinicel viteazul	235
Răducanu	238

MIORIȚA

Pe-un picior de plai,
Pe-o gură de rai,
Iată vin în cale,
Se cobor la vale
Trei turme de miei
Cu trei ciobănei.
Unu-i moldovan,
Unu-i ungurean
Și unu-i vrâncean.
Iar cel ungurean
Și cu cel vrâncean,
Mări, se vorbiră,
Ei se sfătuiră,
Pe l-apus de soare
Ca să mi-l omoare
Pe cel moldovan
Că-i mai ortoman,
Ș-are oi mai multe
Mândre și cornute,
Și cai învățați,
Și câni mai bărbați!...
Dar cea Mioriță
Cu lână plăviță
De trei zile-ncoace
Gura nu-i mai tace,
Iarba nu-i mai place.

– Mioriță laie,
 Laie, bucălaie,
 De trei zile-ncoace
 Gura nu-ți mai tace!
 Ori iarba nu-ți place,
 Ori ești bolnăvioară
 Drăguță Mioară?
 – Drăguțule bace!
 Dă-ți oile-ncoace
 La negru zăvoi,
 Că-i iarbă de noi
 Și umbră de voi.
 Stăpâne, stăpâne,
 Îți cheamă ș-un câne,
 Cel mai bărbătesc
 Și cel mai frățesc,
 Că l-apus de soare
 Vreau să mi te-omoare
 Baciul ungurean
 Și cu cel vrâncean!
 – Oiță bârsană,
 De ești năzdrăvană
 Și de-a fi să mor
 În câmp de mohor,
 Să spui lui vrâncean
 Și lui ungurean
 Ca să mă îngroape
 Aice pe-aproape,
 În strunga de oi,
 Să fiu tot cu voi;
 În dosul stânii,
 Să-mi aud câinii;
 Aste să le spui,

Iar la cap să-mi pui
 Fluieraș de fag,
 Mult zice cu drag!
 Fluieraș de os,
 Mult zice duios!
 Fluieraș de soc,
 Mult zice cu foc!
 Vântul când a bate
 Prin ele-a răzbate
 Ș-oile s-or strânge,
 Pe mine m-or plânge
 Cu lacrimi de sânge!
 Iar tu de omor
 Să nu le spui lor.
 Să le spui curat
 Că m-am însurat
 Cu-o mândră crăiasă,
 A lumii mireasă;
 Că la nunta mea
 A căzut o stea;
 Soarele și luna
 Mi-au ținut cununa,
 Brazi și paltinași
 I-am avut nuntași,
 Preoți, munții mari,
 Paseri, lăutari,
 Păsărele mii
 Și stele făclii!
 Iar dacă-i zări,
 Dacă-i întâlni
 Măicuță bătrână
 Cu brâul de lână
 Din ochi lăcrimând,

Pe câmpi alergând,
De toți întrebând
Și la toți zicând:
„Cine-au cunoscut,
Cine mi-au văzut
Mândru ciobănel,
Tras printr-un inel?
Fețișoara lui
Spuma laptelui;
Mustețioara lui
Spicul grâului;
Perișorul lui
Pena corbului;
Ochișorii lui
Mura câmpului!...”
Tu, Mioara mea,
Să te-nduri de ea
Și-i spune curat
Că m-am însurat
Cu-o fată de crai,
Pe-o gură de rai.
Iar la cea măicuță
Să nu spui, drăguță,
Că la nunta mea
A căzut o stea,
C-am avut nuntași
Brazi și paltinași,
Preoți, munții mari,
Paseri, lăutari,
Păsărele mii
Și stele făclii!...

OAIA NĂZDRĂVANĂ

La Picior-de-munte,
pe dealuri mărunte,
prin plaiuri tăcute,
de vânturi bătute,
urcă și scoboară
și drumul măsoară
trei turme de oi,
de oi tot țigăi,
cu harnici dulăi,
ș-un mândru cioban,
tânăr moldovean,
cu trei dorojani,
feciori de mocani.

Sub poale de munte,
pe dealuri mărunte,
prin crânguri tăcute,
apa-i răcoroasă,
frunza e umbroasă
și iarba pletoasă;
apa de băut,
frunza de șezut,
iarba de păscut.

Foaie ș-o lalea,
cioban, d-ajungea,

crângul de vedea,
stân-apropia,
semn i se făcea
și-n loc se oprea:
dulăi odihnea,
pe gânduri cădea.
Dar, pe când ședea
de se tot gândea,
o oaie bârsană,
oaie năzdrăvană,
nici iarbă păștea,
nici apă nu bea,
nici umbră-i plăcea,
ci mereu umbla,
și mereu zbiera.

Cioban, d-o vedea,
lângă ea se da
și mi-o cerceta,
și mi-o întreba:
– Oiță, oiță,
oiță plăviță,
oiță bălană
cu lână bârsană,
de trei zile-ncoace
gurița nu-ți tace:
apa rău îți face,
ori iarba nu-ți place,
ori nu-ți vine bine
să mai fii cu mine?

Oiță bârsană,
oaie năzdrăvană,

dacă-l auzea,
din gură-i zicea:
– Stăpâne, stăpâne,
stăpâne jupâne,
drag stăpân al meu,
dat de Dumnezeu,
iarba mie-mi place,
apa rău nu-mi face
și mult îmi e bine
să fiu tot cu tine,
dar gura nu-mi tace
de trei zile-ncoace
că semn mi se face:
că ăi dorojani,
feciori de mocani,
sunt trei veri primari,
și ei mi s-au dus,
s-au dus în ascuns
de s-au domuit
și mi s-au vorbit,
și mi s-au șoptit,
la apus de soare
să mi te omoare,
subt poale de munte,
prin crânguri tăcute,
oi când aromesc
și câini ostenesc.

Cioban, d-auzea,
cu oaia vorbea,
din gurăi grăia:
– Oiță, oiță,
oiță plăviță,

oiță balană
cu lână bârsană,
de ești năzdrăvană
și dac-ai văzut
semn că-ț' s-a făcut,
și d-ai auzit
cum s-au domuit,
și cum s-au vorbit,
și cum s-au șoptit
ăi trei dorojani,
feciori de mocani,
slugi de nouă ani,
daca m-or urî
și m-or omorî,
vina lor o fi,
păcatu și-or plăti;
iar tu, oaia mea,
să le spui așa
de te-or asculta:
io, cât am trăit,
oi am îngrijit,
câinii am hrănit,
pe ei i-am plătit;
să le mai spui iar,
de n-o fi-n zadar,
ca să mă îngroape
de stână aproape,
oi ca să-mi privesc,
dor să-mi potolesc;
spre partea de luncă,
aproape de strungă,
strunga oilor,
jocul mieilor,

dorul bacilor,
în dosul stânii
să-mi auz câinii,
că ei, d-or lătra,
stăpân c-or chema;
să le mai spui iar,
de n-o fi-n zadar,
să le spui așa,
de te-or asculta,
când m-or îngropa
și m-or astupa,
să-mi puie la cap
ce mi-a fost drag,
căvălaș de soc,
mult zice cu foc;
căvălaș de os,
mult zice duios;
căvălaș cu fire,
mult zice subțire;
vânt când o sufla,
fluier o cânta,
oile-or sălta
și s-or aduna,
câini-or auzi,
la mine-or veni,
la mine s-or strânge,
pe mine m-or plânge
cu lacrimi de sânge.
Și tu, oaia mea,
tu dacă-i vedea
o mândră fetiță
cu neagră cosiță
prin crânguri umblând,

din gură cântând,
din ochi lăcrămând,
de mine-ntrebând,
să nu-i spui că sunt
culcat sub pământ,
ci că m-am tot dus,
dus pe munte-n sus,
prin vârfuri cărunte,
dincolo de munte,
căvălaș să-mi dreg,
flori ca să-i culeg
pentru nunta mea
ce-o să fac cu ea.

Vorba nu sfârșea,
dorojani venea
și se repezea
și mi-l răpunea,
turmele să-i ia.
Iar, de-l omora,
ei mi-l îngropa
la brâu de perdea,
'n strunga oilor,
jocul micilor,
dorul bacilor;
în dosul stânii,
unde dorm câinii.
Ei, de-l îngropa,
la cap îi pune
căvălaș de soc,
mult zice cu foc;
căvălaș de os,
mult zice frumos;

căvălaș cu fire,
mult zice subțire.

Vântul, când bătea,
în caval sufla,
de jale-mi cânta:
oi că se strângea,
câini că s-aduna,
oile plângând,
câinii tot lătrând,
pe stăpân chemând.
Așa, tot așa,
vremea vremuia,
dar oaia bârsană,
oaia năzdrăvană,
ea se tot uita,
și nu mai vedea
pe mândra fetiță
cu neagră cosiță,
prin crânguri umblând,
din gură cântând,
de el întrebând,
să-i spuie că-i dus,
dus pe munte-n sus,
dincolo de munte,
prin vârfuri cărunte,
căvălaș să-și dreagă
și flori să-i culeagă.